

«I douvra unità e consens in Val Müstair»

Reacziun da la TESSVM a la Strategia Val Müstair 2025

DA FLURIN ANDRY / ANR

■ **La Val Müstair less as posizunar amo meglder e far recloma turistica cun üna marca chi metta la regiun i'l center. Sco cha'ls respunsabels da la TESSVM comuniceschon ha il partenari Val Müstair quista pussibilità.** Davo cha trais directuors dal parc da natüra Biosfera Val Müstair vaivan demischüna davu cuort temp vaivan chantun e confederaziun incumbenzà al cumün da Val Müstair da laschar analizar la situaziun cun quist parc. Il cumün ha decis da laschar examinar a la firma Quant da Flem güst eir amo las perspectivas economicas da la Val Müstair. Collavuratuors da la firma han discurrü cun bundant 40 rapreschantants da politica, turissem, cultura, agricultura etc. In marcurdi han ils respunsabels preschantà a la radunanza cumünala ils resultats da lur analisa. In quai chi riguarda il turissem less la gronda majorità dals interrogats cha la regiun as posiziuness cleramaing i'ls sectuors natüra e cultura. Bliers sun eir da l'avis chi manca a la Val Müstair ün cler profil, els as giavüschessan üna nouva cumparsa sül marchà. I's less üna sort marca «Val Müstair» chi muosess als giasts potenzials be subit, «quist es üna sporta da la Val Müstair».

Lods per l'intent da la regiun turistica

«Id es salüdaivel cha'ls bliers dals abitants da la Val Müstair vezzan il bsögn da's posizunar cler e net cun lur fermezzas natüra e cultura», disch *Niculin Meyer*, il portavusch da la Turissem Engiadina Scuol Samignun Val Müstair SA (TESSVM). La basa per as posizunar es, sco ch'el manzuna, «cha tuots s'identificheschon culla strategia Val Müstair 2025 e tiran illa medema direcziun». In connex cun ütillar illa comunicaziun turistica da la subregiun Val Müstair plü ferm la marca «Val Müstair» declera il turistikter cha'ls partenaris jauers hajan quista libertà: Cur chi s'ha fundü dal 2011 la DMO Engadin Scuol Samnaun Val Müstair vaivan decis ils partenaris cha las trais subregiuns cumparan sül marchà culs noms Engadin Scuol, Engadin Samnaun ed Engadin Val Müstair. «Ils collegas in Val pon, schi giavüschan, eir laschar davent il pled 'Engadin' e cumparair sül marchà be cun 'Val Müstair' sper il capricorn stilisà.» Scrittüra e

Las votants e'ls votants da la Val Müstair han express a la radunanza cumünala lur sustegn pella Strategia Val Müstair 2025.

FOTO A. BADRUTT

culuors restessan sco fin qua. «Fich important esa cha tuot quels chi praistan lur part pel turissem illa regiun s'identificheschon eir cun quista marca scurzida.»

Trar a nüz meglder il potenzial existent

Bliers dals interrogats han eir mania cha la Val Müstair tira a nüz massa pac il potenzial existent. «Mincha hotelier, minch'organisaziun publica e privata da la regiun han l'incumbenza e la pussibilità da far marketing per lur differentas sportas», explichescha Meyer, «trar a nüz meglder il potenzial existent vuol dir coordinar e scumpartir meglder la comunicaziun vers inoura. I douvra consens, tuots ston far ün marketing illa medema direcziun.» Chi saja be uschea pussibel da posizunar la Val Müstair da maniera perdürabla sco regiun cun natüra intacta e cun blera cultura, accentuescha Meyer,

«tuots as ston s'unir sün ün marketing culs medems cuntgnüts.» La premissa es, sco ch'el agiundscha, üna clera definiziun da las attracziuns, valuors e forzas da la

Val Müstair «e cha tuot ils partenaris illa regiun sustegnan quista definiziun ed ütillischon il medem nom pella recloma turistica per quista regiun.»

Sustegn eir da la radunanza cumünala

102 votantas e votants dal cumün da Val Müstair d'eiran preschaints in marcurdi saira a Tscherv a la radunanza cumünala. Il president *Rico Lamprecht* e'ls commembers da la suprastanza cumünala *Gabriella Binkert Becchetti* e *Hansjörg Weber* han infuormà a la radunanza davart la Strategia Val Müstair 2025. Las reacziuns a quista strategia sun statts bunas fin fich bunas. Chi douvra quista strategia per garantir ün svilup perdürabel da la regiun, esa gnü dit. Ils preschaints han eir confermà il sustegn pel

parc da natüra Biosfera. «Scha tuots tiran vi da la medema sua cun üna cumparsa unitaria sül marchà turistic po quai be dar impuls positivs a la Val Müstair», d'eira il facit, ch'uschea as possa eir trar a nüz amo meglder il potenzial turistic chi exista illa Val Müstair. Sainza cuntrauschs ha la radunanza approvà il rendaint equilibrà da la Biosfera Val Müstair: Las activas e passivas s'amuntan a s-chars 919'000 francs. I's ha pudü far reserves per l'import da bundant 637'000 francs per progets na amo realisats.

Uffants inchantats da Lina e Linard

■ (anr/fa) La plü nouva tarabla «Lina e Linard» cha la CER ha edi as basa sün üna tarabla cumparüda da l'on 1937 a Schlarigna. Ils prüms chi han pudü tadlar darcheu quista tarabla sun stats scolars e scolars da quist cumün. La tarabla da Lina e Linard es üna veglia tarabla putera chi d'eira cumparüda cul titel «Abraham ed Abramessa» da l'on 1937 illa collecziun da tarablas da Lina Liun (1875–1943) da Schlarigna. Quist'ediziun es fingià daspö lösch exausta. La Chasa Editura Rumantscha (CER) ha laschà quintar al magister *Roman Pünchera* da nov l'istorgia in üna bella lingua actuala. L'artista *Marina Lutz* ha fat las illustraziuns. L'istorgia quinta da Lina e Linard chi van i'l god a cleger uzuns, ma Linard mangia daplü co quai ch'el metta illa terna. Cur ch'el es uras da tuornar a chasa nu fa Linard inavant. Lina dumonda al luf da dar üna morsa a Linard per ch'el as metta in viadi per tuornar our dal god. Ma il luf nu vuol far quai, Linard es nempe seis ami. Lina inscuntra amo diversas otras figüras chi nu sun prontas da tilla güdar. A la fin ha'la però istess furtüna e chatta inchün chi güda propcha. In marcurdi es statta i'l Chesin Manella a Schlarigna la vernissascha da quist nov cudesch d'uffants edi da la CER. In preschentscha da Roman Pünchera e Marina Lutz han ils uffants da la prüma e seugonda classa dal cumün pudü sfögliar i'l cudesch be güst cumpartü.

San Murezzan sa prepara sin ulteriurs urizis

■ (rtr) Suentar l'urizi da glindesdi saira ch'aveva chaschunà donns a San Murezzan Bogn sa prepara la vischnanca sin novs temporals. Els hajan sut controlla la situaziun e sajan buns d'evitar ulteriuras inundaziuns, ha ditg *Sigi Aspriun*, il president da vischnanca da San Murezzan. Sche l'aua avess da crescher puspè vegnia l'aua deviada sur la riva. Enfin ch'el chanal d'aua saja liber da glera e puspè operativ giaja però anc in zic – uschia Aspriun. Il glindesdi passà era l'Ovel da Staz i sur la riva or ed aveva inundà l'areal d'ina fatschenta e la zona d'abitat desperas. Tschalers e garaschas eran sut aua, edifizis ed autos en vegnids donnegiads. Ils donns muntan a plirs milliuns francs.

Champ da Tschinquaisma 2017 a Morteratsch

DA FLURIN ANDRY / ANR

■ **Pella prüma jada invidan ils Battasendas Engiadin'Ota a lur collegas da tuot il chantun da passantar Tschinquaisma in lur regiun. Ils organisatuors spettan passa 300 battasendas.** Minch'on organischescha üna secziun dals Battasendas Grischun il champ da Tschinquaisma tradiziunal. L'on passà es stat quist champ a Cuoir sper l'Obere Au. «Ingon til vain nus da la secziun Battasendas Engiadin'Ota organisà. Bundant 300 collegas da 14 secziuns grischunas e sco giasts ils battasendas da Neuhausen in Argovia gnaran cun lur tendas da Puntraschigna fin a l'ur dal campagi Morteratsch», disch *Gian-Marco «Gismo» Maissen*, il respunsabel pella lavur da pressa per quist champ tradiziunal. L'ultima jada cha'l champ da Tschinquaisma es gnü realisà in Engiadin'Ota es stat avant 18 ons. El manzuna las radschuns perche chi ha dürà uschè lösch fin pro'l prosem champ illa regiun.

«Mananza tant da manaders sco eir d'uffants»

L'ultim champ da Tschinquaisma vaivan organisà ils Battasendas da Samedan dal

1999 sül prà pro la baselgia San Gian. E l'ultim da quels champs organisà dals battasendas da San Murezzan, ils Pfadi Libertas St. Moritz, es stat dal 1996 pro'l Lej Marsch. «Intuorn l'on 2010 vaivan lura tuortas duos secziuns ün pa üna crisa», disch Maissen, «ils Battasendas da Samedan vaivan fadia da chattar uffants chi laivan dvantar battasendas ed als collegas da San Murezzan mancaivan ils manaders.» Perquai han fusiunà las duos secziuns da l'on 2012 a la secziun «Battasendas Engiadin'Ota». Ün oter motiv ch'el manzuna ha da chefar cul mais mai: «In mai esa in nossa regiun pel solit amo temperatuas ter crüjas e lura esa eir difficil d'organisar ün champ sch'ingüna orma nun es d'intuorn causa cha tuots sun in vacanzas.» Ch'els hajan perquai spettà cha Tschinquaisma saja üna jada darcheu plüchönts tard, davu las vacanzas da mai, ha agiunt il battasenda Gismo.

Blera lavur d'urizis la fin d'eivna d'Ascensiu

Dürent l'Ascensiu han, sco cha Maissen cuntinescha, «üna trentina d'amis e cuntschaints dals Battasendas Engiadin'Ota güdà a preparar la piazza pel

champ da Tschinquaisma e metter in pè las tendas per tuots.» Üna da quellas es la tenda d'inscunter, ün'otra pella chadafö e lura es eir fingià pront il palc. Quel ha miss a disposiziun il cumün da San Mu-

rezzan, el ha procurà pel transport ed ün lavuraint da cumün ha güdà a metter in pè il palc. «Sustegn vaina gnü eir dals oters cumüns vaschins», manzuna Maissen, «da Schlarigna e Samedan vaina

Dürent la fin d'eivna d'Ascensiu han preparà üna trentina da battasendas, amis e cuntschaints las differentas tendas pel champ da Tschinquaisma sper il camping Morteratsch.

FOTO BATTASENDAS EO

survgni laina e Puntraschigna ans ha dat il permiss da pernottar sper il camping sainza pretender chi's paja taxa da cura.» Üna buna collavuraziun han gnü ils battasendas eir cullas organizaziuns da giuvenils da la baselgia reformada da la regiun (Cevi) e la baselgia libra da Schlarigna (Besj): «Siond cha'l material cha nus vaivan postà pro Giuventüna e Sport nun es rivà a temp ans han els miss a disposiziun numerus da lur badliners impregnats chi servan per far las tendas.»

«Chi riva sco prüms sül Piz Schmancho?» as nomna il gö chi vain giovà a Tschinquaisma al pè da las cuntschaintas muntognas d'Engiadin'Ota. I's tratta dad ün'istorgia fictiva. «Nus nu gain in muntogna», accentuescha Maissen, «cun passa 300 persunas füss quai üna chosa da l'impossibel. Nus fain üna concurrenza cul tema Piz Schmancho.» Ils participants han p. ex. da pakettar plü svelts pussibel las buschas cun tuot quai chi's doress per far la gita etc. Quella secziun chi fa ils plü bliers puncts guadogna, riva sül piz fictiv.

Il Champ da Tschinquaisma dals 3 als 5 gün sper il camping Morteratsch in vicinanza da Puntraschigna es public. Visitas dad interessats sun bainvissas.